

Országos növényvédelmi előrejelzés a szántóföldi és kertészeti kultúrákban 2026.07.23.

Az elmúlt időszak időjárásában nem tapasztalhattunk jelentős változást, már ami a csapadék mennyiségét és eloszlását illeti. A Dunántúl egyes területein azért valamivel kedvezőbb a helyzet (5,0-15,0 mm eső) mert a borongós napokat meghatározó szürke felhők egy-egy záport is hoztak, az Alföld több területén azonban ez sem adatott meg. A tovább gyűrűző csapadékhiányt a magas nappali hőmérsékletek (30,0-33,0 fok) és a csekély éjszakai lehűlés is fokozta, így az aszálytünetek a hő stressz általánossá váltak, különösen a szántóföldi kultúrák esetében (kukorica, napraforgó).

GABONAFÉLÉK, REPCE

Az ország nagy részén befejeződött az őszi gabonafélék és a repce betakarítása. Helyenként látni egy-egy lábon álló őszi búza állományt, de remélhetőleg ezekről is hamarosan tárolóba kerül a termés, mert különben a madarak, vagy az esetlegesen érkező esők rontják tovább a termés mennyiségét, minőségét. Az idei évben az állományokban a kalászfuzáriózis fertőzése csekély mértékű volt, kis túlzással szinte nem is lehetett látni tipikus fuzáriumos kalászokat. A folyamatosan érkező információk alapján a toxin szennyezettség is alacsony, amely legalább biztató, még ha a termés átlagok nem is hozták mindenütt az elvárt szintet.

A tarlók hántása folyamatos, de a száraz, aszályos területeken tovább tolódnak a talajmunkák. Gyomosodás szempontjából nem kifejezetten sürgető a feladat, mert csapadék hiányában újabb gyomkelés nem tapasztalható. Egy-egy táblán azért fel-felüti a fejét a parlagfű, ilyen esetekben azonban célszerű mihamarabb beavatkozni (ha az időjárás engedi).

KUKORICA

Azokon a területeken ahol az eddigi csapadék kevés volt, már visszafordíthatatlan a kár. A hiányos kötődés, a kis fejek és a folyamatosan vízhiánytól szenvedő fonnyadó, felszáradó állomány nem vetít előre jó terméskilátásokat (1. fotó). Mindezt tetézi a közepes-magas szintű kártételi nyomás, amely szinte táblánként és/vagy technológiánként változó.

1. fotó: Felsült kukoricaállomány (Fotó: Tunyoginé Búzás Ilona-Csongrád-Csanád vármegye)

Jelenleg legjelentősebb probléma a **gyapottok bagolylepke** lehet, olyan térségekben is, ahol eddig nem vagy csak sporadikusan volt jellemző a kártevő fellépése. Az imágók rajzása folyamatos, bár a korábbi időszakhoz képest valamelyest csökkent az egyedszám. Folyamatos a tojásrakás és a lárvák fejlődése, ezzel egyidejűleg a táplálkozásuk is, tehát ahol még nem védekeztek és kártételt tapasztalnak, **nem késő még beavatkozni!** A lárvák fejlettsége L2 és L5-ös fokozat között tapasztalható, de nagy részük már inkább az idősebb stádium felé tendál, ez pedig fokozódó rágáskárt is jelent (2. fotó). A kártétel nyomán, esős, párás időben a Fuzárium fajok, száraz, meleg időben az Aspergillus fajok felszaporodása kedvező körülmények között toxin szennyezettséget okozhat, mely részben vagy teljesen elértéktelenítheti a termést. A csővégek kibontása (lárvák keresése céljából), a tábla szintű ellenőrzés és indokolt esetben (~1-3 %-os csőfertőzés) a védekezés javasolt!

2. fotó: Gyapottok bagolylepke idős lárvája kukoricán (Fotó: Tüh A., 2026.07.21.)

A **kukoricamolylepkéinek** rajzása mostanra minimálisra csökkent. A legtöbb területen megfigyelhető már az első nemzedék lárváinak bábozódása, de a csapdázás folyamatosan javasolt, mert az egyes országrészek között lehet eltérés.

Folytatódott az **amerikai kukoricabogár** imágóinak rajzása, amely szintén nagyon vegyes képet mutat. A monokultúras táblákon egyes esetekben tömeges, akár 50-60 db imágó/csapda/nap mennyiség is csapdázható volt (több táblán vált szükségessé beavatkozás) míg másik, közeli táblán csak néhány egyed, ezért a táblaszintű előrejelzés a technológia függvényében célravezető.

Az aszályos területeken a **takácsatkák** alsó leveleken történő felszaporodása gyakori és a kártétel kiterjedése is látszik a felső levelek irányába. Amennyiben marad a száraz, meleg időjárás, a kártételi veszély fokozódik.

NAPRAFORGÓ

Az aszálytünetek tovább erősödtek a napraforgóban is az érintett területeken. Az alsó levelek felszáradása a gyengébb és száraz talajokon mindenütt jellemző. Növénykórtani szempontból jelentős változás nem tapasztalható, ennek ellenére többen döntöttek a preventív gombaölőszeres védelem mellett. Az élettani eredetű felszáradás miatt sokszor az alsó levelek károsodásának okát már nehéz megítélni, de a korábban jelentkező alternáriás, fómás levélfoltosság tünetek továbbra is az alsó leveleken maradtak, legfeljebb enyhe erősödés látható. Kártevők közül a **gyapottok bagolylepke fellépése fenyegethet**, amely az alföldi régióban, több táblán jellemző. A csapdázás és a tányérok ellenőrzése fontos.

Napraforgóban (vagy éppen a táblák szélein) a **parlagfű** fertőzésről is érdemes említést tenni. A parlagfű fejlődése is lassult a szélsőséges körülmények között, a növények ~10-25 %-a van virágbimbós állapotban.

BURGONYA

Burgonyában az aszálytünetek sok esetben „megoldották” a burgonyavész és a burgonyabogár problémáját. A felszáradt, felsült burgonyában egyik sem érzi jól magát, fertőzés-és kártételi veszélyük itt csökken. A még zöld lombú állományokban erősödtek az **alternáriás levélfoltosság** tünetei és nagyobb gyakorisággal lehet **burgonyavész** tünetekkel is találkozni az esősebb területeken (itt a hőmérséklet is mérséklődött valamelyest). A védekezések folytatása ez esetben javasolt.

KERTÉSZETI KULTÚRÁK

Almában megfigyelhető, de nem folytonosan az **almamoly** rajzása (5-15 db imágó/csapda/3 nap). A lárvák kártételéből eredő gyümölcshullás sok helyen tapasztalható. Észlelési szintű az **almalevél-sátorosmoly** és a **lombosfa-fehérmoly** jelenléte, ugyanakkor újra emelkedő tendenciát mutat az **almalevél-aknázómoly** rajzása (100-140 db/imágó/csapda/4 nap).

A **lisztharmat** terjedésére a szárazabb területeken van esély, az érzékeny fajták fertőződése fokozódik is. A **varasodás** tüneteinek csekély gyarapodása csak ott észlelhető ahol eső vagy tartós levélnedvesség borítottság alakult ki.

A korai fajtákon már megjelentek a **moníliás gyümölcsrothadás** tünetei. Emellett egyre gyakrabban válnak láthatóvá a különböző levélfoltosságok (pl. fillosztikta, alternária, kolletotrichum, botrioszféria stb.), melyek tárolási (vagy betárolás előtti) megbetegedéseket is okozhatnak. A gyümölcs védelme érdekében célzott védelem javasolt (diagnózis után).

Szilvában folytatódott, sőt több ültetvényben tömegessé vált a **szilvamoly** rajzása. Az újabb védekezések aktuálisak.

Őszibarackban a **keleti gyümölcsmoly** és a **barackmoly** rajzása is folyamatos, mindkettő emelkedő, tömeges egyedszámmal. Védekezés javasolt.

Szőlőben a korábbi szőlőperonoszpóra „olajfolt” tünetei kiverődtek, sporulálnak. A lombozat védelme javasolt. Hosszú idő után a napokban jelentek meg a **lisztharmat** újabb tünetei lombon, de a betegség fertőzési nyomása így is alacsony. A megelőző védelem javasolt.

Szőlőben kisebb jelentőségű, de góc-szerűen megfigyelhető a **zöld cserebogár** és a **kígyóaknás-szőlőmoly** kártétele a lombozaton (3-4. fotó). Ellenük csak szélsőséges esetben van szükség védekezésre.

3. fotó: Zöld cserebogár kártétele szőlőn
(Fotó: Pintér Imre)

4. fotó: Kígyóaknás-szőlőmoly kártétele szőlőn
(Fotó: Tunyoginé Búzás Ilona)

A **fitoplazma** tünetek megjelenése már azokon a területeken is gyakorivá vált ahol eddig kevésbé találkoztak a betegséggel. A tünetes tőkék eltávolításán akkor se gondolkozzunk ha a tőkén kifejlett, egészségesnek látszó fürtöt látunk, mert a fertőzött növény továbbra is fertőzési forrása lesz a betegségnek emellett a fürtök beérése is kétséges lesz! Tehát nem érdemes kockáztatni, a beteg tőkéket vágjuk ki!

Az amerikai szőlőkabóca imágóinak száma jelentősen emelkedett, 10-12 db imágó/csapda/nap fogás is tapasztalható. Az imágók területi terjedése sokkal hatékonyabb, jelentősebb mint a lárváké, vagyis nagyobb távolságokra is képesek eljutni és terjeszteni a betegséget. Ezért most nagyon fontos, hogy az ellenük való védekezést se mulasszuk el!

Dióban egyes területeken ugrásszerűen megemelkedett a **nyugati dióburok-fúrólégy** rajzása (25-60 db imágó/csapda/hét), míg vannak olyan kertek ahol alig fognak a csapdák. Ha lehetőségünk van, a csapdákat (sárgalap+csalétek) a fa koronájának minél magasabb részére, a fa napos oldalára helyezzük, növelve ezzel is a fogás hatékonyságát. A védekezés a rajzás alakulásának függvényében javasolt.

Sáskák

A sáskák továbbra is Csongrád-Csanád vármegye legsúlyosabb növényvédelmi problémáját jelentik. Az **olaszsáska** (*Calliptamus italicus*), **barbársáska** (*Calliptamus barbarus*), **marokkói sáska** (*Dociostaurus maroccanus*), **rövidnyakú sáska** (*Dociostaurus brevicollis*) és a **közönséges tarlósáska** (*Chorthippus brunneus*) egyedszáma jelenleg is rendkívül magas.

Kártételük már nemcsak lucernában, spárgában és zöldségkultúrákban jelentős, hanem egyre több kukorica- és napraforgó, burgonyatáblában is megfigyelhető (Csongrád-Csanád vármegye-Tunyoginé Búzás Ilona).

Tűh Annamária
Magyar Növényvédő Mérnöki és
Növényorvosi Kamara

Az előrejelzés a Borsod –Abaúj-Zemplén (Szokolczai Soma), Csongrád-Csanád (Tunyoginé Búzás Ilona), Hajdú-Bihar (Gálóczi-Tömösváry Róbert), Jász-Nagykun-Szolnok (Pintér Imre), Komárom-Esztergom (Abdai Éva) és Zala vármegyei (Tűh Annamária) Növényorvosi Kamarák szakembereinek megfigyelései alapján készült.